

УДК 352.73(477.83-25)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-18-14>

Іван Івасюк

ORCID: 0000-0002-7018-3741

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ГІРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стаття присвячена дослідженню процесів організації та становлення територіальних громад у гірських населених пунктах Івано-Франківської області. З огляду на специфічні географічні, соціально-економічні й культурні умови регіону формування територіальних громад у гірських районах має свої особливості, що потребують спеціального підходу до організації влади. У роботі розглянуто етапи створення громад, їхній адміністративний устрій і механізми функціонування в контексті децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування в Україні. Особливу увагу приділено питанню партійного представництва в місцевих радах, яке відіграє важливу роль у формуванні політичної культури та прийнятті рішень на рівні громади. Висвітлено також участь молодіжних рад у житті громади, їхній вплив на процеси прийняття рішень і сприяння розвитку молодіжної політики. Проаналізовано роль громадських обговорень, які забезпечують прозорість і врахування думки мешканців у процесі ухвалення управлінських рішень.

Ключові слова: територіальні громади, гірські населені пункти, Івано-Франківська область, місцеве самоврядування, децентралізація.

Вступ. В Івано-Франківській області налічується 804 населені пункти (15 міст, 24 селища міського типу та 765 сіл і селищ). 24 липня 2015 року Івано-Франківська обласна рада схвалила перспективний план формування громад. І вже 14 серпня того ж року були створені перші п'ять громад.

Остаточно визначено адміністративні центри та затверджено території територіальних громад Івано-Франківської області Кабінетом Міністрів України 12 червня 2020 року.

Мета та завдання статті. Метою статті є аналіз організації та процесу становлення територіальних громад у гірських населених пунктах Івано-Франківської області. Для досягнення цієї мети автор визначив такі завдання: аналіз етапів формування територіальних громад у гірських районах Івано-Франківської області; дослідження політичної організації територіальних громад; оцінка ролі партійного представництва в радах, зокрема вплив політичних сил на прийняття рішень.

Методи. Історико-порівняльний метод використовувався для аналізу еволюції територіальних громад і порівняння їх становлення в різних періодах часу, щоб виявити тенденції та закономірності в процесах організації громад. Метод системного аналізу використовувався для вивчення територіальних громад як складних систем, що складаються з різних компонентів (адміністративних, соціальних, економічних). Це дало змогу оцінити взаємодію між різними елементами системи та їх вплив на загальний процес організації. Застосування цих методів дало змогу комплексно підійти до дослідження організації і становлення територіальних громад, забезпечуючи всебічний аналіз і виявлення ключових аспектів теми.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Івано-Франківській області станом на 2024 р. функціонують 62 об'єднані територіальні громади (міські, селищні та сільські громади, створені в рамках процесу децентралізації) [28].

Згідно із Законом України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» (ст. 1) до гірських населених пунктів належать міста, селища міського типу, селища та сільські населені пункти, що розташовані в гірській місцевості. Ці населені пункти мають недостатньо розвинуті трудові сфери, соціально-побутове обслуговування й обмежену транспортну доступність [15].

Перелік таких населених пунктів визначений постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських», розроблену Мінрегіоном, яка вносить зміни до переліку населених пунктів, що мають статус гірських. Ці зміни пов'язані з новим адміністративно-територіальним устроєм країни. На цей час в Україні є 714 гірських населених пунктів, які розташовані на території 86 територіальних громад і входять до складу 16 районів у 4 областях: Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській та Чернівецькій (постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р.) [25].

На території Івано-Франківської статус гірських населених пунктів мають 240 населених пунктів, що становить 12,7 % від загальної площі області, де проживає майже 30 % населення. Власне до гірських територіальних громад Івано-Франківської області відповідно до чинного законодавства належать: Долинська, Болехівська, Косівська, Надвірнянська, Яремчанська міські територіальні громади, Верховинська, Богородчанська, Солотвинська, Брошнів-Осадська, Вигодська, Перегінська, Рожнятівська, Печеніжинська, Кутська, Ворохтянська, Делятинська, Яблунівська, Ланчинська селищні територіальні громади, Зеленська, Дзвиняцька, Білоберізька, Старобогородчанська, Витвицька, Дубівська, Матеївецька, Спаська, Нижньовербізька, Космацька, Пасічянська, Полянницька сільські територіальні громади [25]. Гірські території займають 45 % площі регіону, серед них 49 є високогірними, розташованими на висоті 600 метрів і вище над рівнем моря. На цих територіях проживає 24 % населення регіону.

Гірські громади часто відрізняються більшою автономією та самостійністю в ухваленні рішень через складність доступу до центральних органів влади. У цьому контексті варто зазначити, що навіть в умовах централізованих державних структур такі громади в плані суспільно-політичного розвитку історично зберігали елементи самоврядування, що відображалось в місцевих звичаях і традиціях.

Починаючи з 2014 р. в Україні розпочалася масштабна реформа децентралізації, яка передбачала створення об'єднаних територіальних громад. Ця реформа значно вплинула на Карпатський край, де традиційно розділені гірські села об'єднувалися в більші адміністративні одиниці. Це дало змогу не лише зберегти історичні та культурні особливості громад, але й забезпечити їхній економічний розвиток завдяки підвищенню ефективності управління й доступу до державних ресурсів.

До 2015 р. місцеве самоврядування в регіоні було представлене численними сільськими радами, які часто були малочисельними та слабкими з позиції фінансових ресурсів і адміністративних можливостей.

На початковому етапі процесу створення територіальних громад проводилися консультації з місцевими громадами й органами влади. Місцеві адміністрації та експерти обговорювали варіанти об'єднання, враховуючи економічні та соціальні показники, транспортну доступність і географічні особливості. Було розроблено перспективні плани формування громад, що ставили перед собою завдання забезпечити їхню життєздатність.

Після проведення консультацій та узгодження планів формування громади почали процес офіційного об'єднання. Для цього проводилися місцеві референдуми, на яких жителі висловлювали свою позицію щодо утворення об'єднаних територіальних громад. У разі позитивного рішення громада отримувала офіційний статус територіальної громади, що закріплювалося відповідними законодавчими актами.

23 липня 2015 р. внаслідок об'єднання Печеніжинської селищної ради з Княздвірською, Малоключівською, Марківською, Молодятинською, Рунгурською, Слобідською та Сопівською сільськими радами Коломийського району була утворена Печеніжинська селищна громада з адміністративним центром в смт Печеніжин. Площа громади становить 184,45 км², а населення на 2018 рік налічувало 17 372 особи. До складу громади входять 9 населених пунктів: 1 смт (Печеніжин) і 8 сіл, а саме: Сопів, Рунгури, Княздвір, Молодятин, Малий Ключів,

Марківка, Кийданці та Слобода. Громаду очолює Довірак Ігор Васильович [39]. Білоберізька сільська громада, утворена 2 жовтня 2015 року внаслідок об'єднання Білоберізької, Устеріківської та Хороцівської сільських рад Верховинського району, розташована у Верховинському районі Івано-Франківської області, Україна. Загальна площа громади становить 46,34 км², а населення – 2763 особи (станом на 2018 рік), до її складу входять 1 селище (Стовпні) та 17 сіл (Барвінків, Біла Річка, Білоберізка, Голошина, Грамотне, Гринява, Довгополе, Кохан, Полянки, Пробійнівка, Сеньківське, Стебні, Устеріки, Хороцеве, Черемошна та Яблуниця).

Процес утворення громад продовжився і в 2016 р. Зокрема, цього року було створено такі територіальні громади: Витвицька – 2 вересня шляхом об'єднання Витвицької, Кальнянської, Розточківської, Слобідсько-Болехівської та Станковецької сільських рад тодішнього Долинського району (після реформування адміністративно-територіального устрою громада увійшла до складу Калуського району), розташованих на південному заході України у передгір'ї Українських Карпат; Матеївецька сільська громада – 9 вересня, територіальна громада з адміністративним центром громади – село Матеївці, утворена внаслідок об'єднання Дебеславцівської, Матеевської, Пилипівської та Семаківської сільських рад Коломийського району, 12 червня 2020 року громада була розширена шляхом приєднання Трацької сільської ради Косівського району [21]; Космацька сільська об'єднана територіальна створена 18 грудня 2016 р. шляхом об'єднання Брустурівської, Космацької та Прокуравської сільських рад Косівського району [23].

Значну кількість територіальних громад було створено і у 2017 р. Так, зокрема, 6 березня 2017 р. внаслідок об'єднання Кобаківської, Рожнівської та Химчинської сільських рад Косівського району постала Рожнівська сільська територіальна громада з адміністративним центром у селі Рожнів (до її складу, крім адміністративного центру, входять ще три населені пункти: село Кобаки, село Рибне та село Химчин). 11 вересня 2018 р. до громади добровільно приєдналася Рибненська сільська рада. Загальна площа громади становить 101,5 км², а чисельність населення на 2018 рік – 12 257 мешканців.

На засіданні сесії Яблунівської селищної ради було оголошено про ініціювання процесу створення Яблунівської територіальної громади, до складу якої, крім селища міського типу Яблунів, мали увійти села Люча, Стопчатів, Текуча, Акрешори та Уторопи. 25 квітня 2017 р. Верховною Радою було ухвалено рішення про створення Яблунівської об'єднаної територіальної громади. 12 червня 2020 року громада розширилася за рахунок приєднання Баня-Березівської, Вишеньоберезівської, Середньоберезівської, Нижньоберезівської та Лючківської сільських рад Косівського району. Загальна площа громади становить 204,8 км², а чисельність населення на 2020 рік – 15 933 мешканці.

Ланчинська селищна громада з адміністративним центром у селищі Ланчин була утворена 31 липня 2017 року внаслідок об'єднання Ланчинської селищної ради та Добротівської сільської ради Надвірнянського району. 13 серпня 2018 року до громади добровільно приєдналася Середньомайданська сільська рада. До складу Ланчинської громади входять одне селище – Ланчин, і чотири села – Вишнівці, Глинки, Добротів та Середній Майдан [20]. 21 липня 2017 року внаслідок об'єднання Дзвиняцької, Космацької, Міжгірської та Росільнянської сільських рад (на той момент Богородчанського району) було створено Дзвиняцьку сільську громаду з адміністративним центром у селі Дзвиняч. Згодом до громади приєдналося село Луквиця. До складу громади входять 5 сіл: Дзвиняч, Космач, Луквиця, Міжгір'я та Росільна. Громада займає площу 80 км², і станом на 1 січня 202 року в ній проживало 8717 осіб. Головою громади є Волочій Микола Степанович [41]. Брошнів-Осадська селищна громада була утворена 30 липня 2017 року шляхом об'єднання Кадобнянської сільської ради Калуського району та Брошнів-Осадської селищної ради, Креховицької сільської ради Рожнятівського району. 3 серпня 2018 року до громади приєдналася Брошнівська сільська рада Рожнятівського району. 10 грудня 2020 року до складу громади увійшла Раківська сільська рада Долинського району.

Цього ж таки року 17 серпня в тогочасному Надвірнянському районі Івано-Франківської області було створено й Делятинську селищну територіальну (адміністративний центр – селище Делятин) унаслідок об'єднання Делятинської селищної ради із Зарічанською, Черноославською та Чернопотоківською сільськими радами Надвірнянського району. Після місцевих виборів 25 жовтня 2020 року громада була перейменована на Делятинську територіальну громаду. До її складу додатково приєдналося ще одне село – Білі Ослави, населення якого становить 4574 особи [1].

Спаська територіальна громада була утворена 12 вересня 2017 року внаслідок об'єднання Спаської та Лугівської сільських рад. До початкового складу громади входили села Спас, Погорілець, Підсухи та Луги. У жовтні 2020 р. до громади приєдналися два додаткові населені пункти: села Суходіл і Липовиця. На сьогодні до складу Спаської територіальної громади входять три старостинські округи: Лугівський, Суходільський і Липовицький. Площа громади становить 83,2 км², а чисельність населення – 6090 осіб (станом на 2021 рік) [33].

У 2018 р. було створено 2 серпня Вигодську селищну громаду (адміністративний центр у смт Вигода, до складу громади входять 1 смт – Вигода і 16 сіл: Ангелівка, Вишків, Ілемня, Кропивник, Лолин, Максимівка, Мислівка, Новий Мізунь, Новоселиця, Новошин, Пациків, Підліски, Пшеничники, Сенечів, Старий Мізунь та Шевченкове, площею 788,2 км² та чисельністю населення на 1 січня 2022 року – 18 416 осіб), шляхом об'єднання Вигодської селищної ради з Вишківською, Кропивницькою, Новоселицькою, Новошинською, Сенечівською та Старомізунською сільськими радами тодішнього Долинського району [17]. 27 грудня 2018 р. постала Долинська міська громада внаслідок об'єднання Долинської міської ради з Малотур'янською та Солуківською сільськими радами тогочасного Долинського району, а також Грабівською і Лоп'янською сільськими радами тогочасного Рожнятівського району. До складу входять 1 місто – Долина і 21 село: Белєїв, Велика Тур'я, Гериня, Гошів, Грабів, Діброва, Княжолука, Крива, Лоп'янка, Мала Тур'я, Надіїв, Новичка, Оболоння, Підбережжя, Рахиня, Слобода-Долинська, Солуків, Тростянець, Тяпче, Яворів та Якубів [14].

Утворення територіальних громад сучасного Калуського району продовжилося і у 2019 р. Так, зокрема, 16 травня 2019 року шляхом об'єднання шести сільських рад: Дубівської сільської ради з населенням 1915 осіб, Вільхівської сільської ради з населенням 936 осіб, Князівської сільської ради з населенням 905 осіб, Ріпенської сільської ради з населенням 889 осіб, Цінівської сільської ради з населенням 1685 осіб та Ясеновецької сільської ради з населенням 1198 осіб. До складу громади увійшло 11 сіл: Вільхівка, Дуба, Дубшари, Іванівка, Князівське, Лецівка, Підлісся, Ріпне, Рошняте, Цінева та Ясеновець. Загальна чисельність населення громади становить 7528 осіб [3].

2 липня 2019 року внаслідок об'єднання Битківської селищної ради, Пасіччанської та Пнівської сільських рад тодішнього Надвірнянського району виникла Пасіччанська сільська громада, до складу якої входять одне селище – Битків та десять сіл: Білозорина, Букове, Зелена, Максимець, Мозолівка, Пасічна, Пнів, Постоята, Соколовиця і Черник. Площа громади – 424,5 км², а чисельність населення – 20 920 осіб.

27 лютого 2020 р. відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» на основі рішення Івано-Франківської обласної ради постала Зеленська сільська об'єднана територіальна громада, яка об'єднала дві сільські ради: Зеленську (села Топільче, Зелене, Явірник, Буркут) і Бистрецьку (села Бистрець і Дземброня). Села громади є прикордонними населеними пунктами України, а південна частина території громади межує з Румунією [16].

Поляницька сільська громада була утворена 5 березня 2020 року шляхом об'єднання Бистрицької сільської ради Надвірнянського району з Поляницькою та Яблунівською сільськими радами Яремчанської міської ради. До складу громади входять два селища – Згари та Причіл, а також п'ять сіл: Бистриця, Вороненко, Климпуші, Поляниця і Яблунія.

Верховинська територіальна громада (створена 12 червня 2020 року), об'єднує 11 рад [31].

Вагомим елементом реформи децентралізації в Україні, безперечно, є система управління в територіальних громадах. Вона спрямована на підвищення ефективності місцевого самоврядування, забезпечення відповідальності та прозорості в управлінні ресурсами, а також надання якісних послуг жителям громад. Важливу роль у цьому контексті відіграють голова громади, міська, сільська / селищна рада, місцеві ініціативи, громадські обговорення, як форма політичної участі населення – первинного суб'єкта влади.

У підсумку децентралізація змінила динаміку місцевого управління й посилила роль територіальних громад у політичній системі країни.

Формування міських, сільських і селищних рад, а також вибір голів громад в Україні здійснюється шляхом виборів, які проводяться відповідно до законодавства. Місцеві ради (міські, сільські, селищні) формуються шляхом загальних виборів, у яких беруть участь усі мешканці громади, що мають право голосу. Кількість депутатів у раді залежить від чисельності населення громади й визначається законом.

Для прикладу, згідно з постановою Центральної виборчої комісії № 164 від 18 серпня 2017 р., перші вибори голів та депутатів Яблунівської ОТГ відбулися 29 жовтня 2017 р. 9 вересня 2017 р. було оголошено початок виборчого процесу, результатом якого стало обрання 26 депутатів. Головою Яблунівської територіальної громади став Юрій Миколайович Коваль [36].

У Надвірнянській міській територіальній громаді розподіл депутатів за фракціями має такий вигляд: депутатська фракція Всеукраїнське об'єднання «Свобода» – 5 осіб, депутатська фракція ПП «Всеукраїнське об'єднання «Платформа громад» – 7 осіб, депутатська фракція ПП «Європейська солідарність» – 7 осіб, депутатська фракція ПП «За майбутнє» – 4 особи, депутатська фракція ПП «Об'єднання «Самопоміч» – 3, депутатська фракція ПП «Слуга народу» – 3 особи, депутатська фракція «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – 4 особи. Міський голова Надвірнянської територіальної громади Андрійович Зіновій Мирославович та Бородач Тарас Володимирович – позафракційні [40].

В органі місцевого самоврядування Долинської міської територіальної громади представлені такі політичні сили: політична партія «Європейська солідарність», голова фракції – Максим Новосельський; ВО «Батьківщина», голова фракції – Ярослав Бакаляр; політична партія «Голос», голова фракції – Алла Шевченко; політична партія «За майбутнє», голова фракції – Богдан Депутат; політична партія ВО «Платформа громад», голова фракції – Сергій Гаргат; ВО «Свобода», голова фракції – Тарас Сливчук; «Українська Республіканська партія», голова фракції – Віктор Гошилик; політична партія «Слуга народу», голова фракції – Ігор Прокіпчин [6].

Депутатський корпус Болехівської міської територіальної громади налічує 26 осіб, які входять до таких депутатських фракцій: ВО «Свобода» (2 особи), «Слуга народу» (3 особи), «Європейська солідарність» (4 особи), «Батьківщина» (4 особи), «За майбутнє» (4 особи), «УДАР» (2 особи), «Народний Рух України» (3 особи) Політична партія «Українська Галицька Партія» (2 особи), «Платформа громад» (2 особи) [8; 13]. Міським головою Болехова є Яцинин Іван Васильович.

26 депутатів представляють і Яремчанську міську територіальну громаду до складу якої входять одне місто – Яремче та одне село – Микуличин (площа громади становить 273,7 км², населення на 2020 рік налічує 13 669 осіб) [35].

У Солотвинській селищній громаді депутатський корпус представляють три члени із «Слуги народу», чотири – «Батьківщини», три – «Платформи громад», три – «Удару», шестеро – «Свободи», четверо – «За майбутнє», четверо – «Європейської солідарності» [10].

За персональним складом депутатський корпус (26 осіб) Косівської міської територіальної громади (площа громади становить 326,8 км², а населення налічує 34 010 осіб) розподілений таким чином: 1 – член партії «КУН», голова Косівського осередку КУН, 2 – члени партії

ВО «Свобода», 1 – член партії «Європейська солідарність», решта позапартійні. Міським головою є Плосконос Юрій Олександрович [5].

Селищним головою Вигодської селищної ради Івано-Франківської області є Мацалак Микола Миколайович. Депутатський склад VIII скликання налічує 26 осіб [12; 19]. У Матеївцькій територіальній громаді з 22 депутатів 12 – члени політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», 1 – член політичної партії «Слуга народу», 2 – члени політичної партії «Європейська солідарність», решта позапартійні [7]. Депутатський корпус Нижньовербізької сільської ради складається з 26 осіб, з яких 6 жінок. Рада працює злагоджено, а більшість депутатів є позапартійними. Адміністрацію громади становить відносно молода команда фахівців, які мають досвід роботи в районній адміністрації та інших державних установах [38].

У сільських і селищних територіальних громадах часто спостерігається така особливість: депутати органів самоврядування є безпартійними. Це пов'язано з особливостями політичного життя на місцевому рівні. У сільських і селищних громадах виборці добре знають своїх кандидатів, адже живуть поруч із ними, часто є сусідами або знайомими. Тому на виборах люди більше орієнтуються на особисті якості кандидатів, їхню репутацію, а не на партійну приналежність. Депутати, зі свого боку, частіше відчувають, що можуть здобути підтримку громади без партійної підтримки, базуючись на особистому авторитеті й досягненнях.

У сільській місцевості політичні партії можуть мати менше впливу, ніж у містах. Деякі кандидати можуть прагнути зберегти незалежність від партій, щоб не бути зв'язаними партійною дисципліною чи не піддаватися тиску з боку партійного керівництва. Це дає їм змогу більш гнучко реагувати на потреби громади і приймати рішення, які відповідають інтересам виборців, а не партії.

Місцеві вибори можуть сприйматися як менш ідеологічні та більше як управлінська необхідність, що також веде до зростання кількості безпартійних депутатів. Таким чином, безпартійність депутатів у сільських і селищних радах є відображенням місцевої специфіки, орієнтації на вирішення конкретних проблем громади й особистих відносин між виборцями та кандидатами.

Для прикладу, у Кутській селищній територіальній громаді з 26 депутатів лише двоє – Бернюга Василь Дмитрович та Чепига Богдан Несторович – є членами політичної партії «Народний Рух України», Марчук Дмитро Філімонович – член політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», решта позапартійні [9].

Основна частина депутатів Зеленської територіальної громади – безпартійні, лише два депутати репрезентують УНП і один – член партії ВО «Батьківщина» [11]. Так само у Витвицькій сільській громаді: з 22 депутатів лише двоє – Гук Леся Миколаївна та Штурмак Степан Степанович – репрезентують політичну силу – «Європейську солідарність», решта безпартійні, хоча окремі з них висувалися політичними силами, зокрема, це Івано-Франківська обласна організація політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Платформа громад», Івано-Франківська обласна організація політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Івано-Франківська обласна територіальна організація політичної партії «Голос» [34]. У Дзвиняцькій територіальній громаді з поміж 22 депутатів лише один – Ілемський Володимир Степанович – представляє «КУН» [4].

За результатами виборів 2020 р., всі депутати (22 особи) Ворохтянської територіальної громади були обрані за самовисуванням, що становить 100 % від загальної кількості обраних депутатів. Також всі вони безпартійні.

Міські, сільські та селищні ради територіальних громад виконують широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення ефективного управління й розвитку місцевих громад. Основним завданням цих рад є представництво інтересів жителів громади та прийняття рішень, що сприяють соціально-економічному розвитку території.

Важливу роль у процесі функціонування місцевого самоврядування територіальних громад відіграють також і постійні комісії – робочі органи, створені з депутатів місцевих рад, які здійснюють попередній розгляд, підготовку й опрацювання питань, що належать до компетенції місцевої ради. Вони грають важливу роль у забезпеченні ефективної роботи ради, допомагаючи ухвалювати обґрунтовані та зважені рішення.

Кожна постійна комісія спеціалізується на певній галузі (наприклад, бюджет, економічний розвиток, соціальний захист, освіта, охорона здоров'я, екологія, земельні питання тощо). Це дає змогу глибше вникати в проблематику, підвищуючи якість підготовки й ухвалення рішень.

Так, для прикладу, в Кутській територіальній громаді в структурі органів влади виокремлено такі постійні комісії:

– Постійна комісія селищної ради з питань прав людини, законності, депутатської діяльності, етики, регламенту, охорони пам'яток історичного середовища та благоустрою (голова – Михайлишин Я. М.);

– Постійна комісія селищної ради з питань бюджету, фінансів, планування соціально-економічного розвитку, підприємницької діяльності, інвестицій та міжнародного співробітництва (голова – Пикаляк П. В.);

– Постійна комісія селищної ради з питань регулювання земельних відносин, природо-користування, планування територій, екології, лісового, сільського господарства та охорони навколишнього середовища (голова – Фейчук В. В.);

– Постійна комісія селищної ради з питань комунальної власності, житлово-комунального господарства, надзвичайних ситуацій, дорожнього будівництва, транспорту та інфраструктури (голова – Данилюк М. В.);

– Постійна комісія селищної ради з гуманітарних питань (голова – Бернюга В. Д) [27].

У структурі Дубівської ради діють Постійна комісія з питань бюджету (голова комісії – Лук'янчук Наталія Михайлівна), Постійна комісія з питань соціально-економічного та культурного розвитку, урегулювання конфлікту інтересів (голова комісії – Кулик Віталій Миколайович), Постійна комісія з питань земельних відносин, екології та раціонального природовикористання, з виявлення безхазяйних відходів (голова комісії – Павлів Іван Михайлович) [26].

Виконання рішень рад і реалізацію державної політики на території громад забезпечують виконавчі комітети.

Політична відповідальність виконавчих комітетів полягає в тому, що вони підзвітні місцевим радам і громаді, а їхні дії мають відповідати інтересам мешканців громади. Виконавчі комітети, очолювані головами громад, також співпрацюють з іншими органами влади як на регіональному, так і на державному рівні, сприяючи інтеграції місцевих інтересів у загальнодержавний контекст.

Згідно зі статутом громади, Надвірнянська міська рада відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» утворює виконавчий комітет [37].

Очолюють виконавчі комітети голови територіальних громад. Вони виконують важливі функції, спрямовані на забезпечення ефективного управління громадою, координацію діяльності місцевих органів влади та реалізацію рішень місцевих рад. Головою Космацької територіальної громади є Мохначук Дмитро Васильович, Витвицьку громаду очолює Ільницький Василь Якович, голова Матівецької сільської ради – Веселовський Любомир Михайлович [2; 18; 32].

Важливу роль у розвитку територіальних громад відіграють молодіжні ради, які забезпечують активну участь молоді в місцевому самоврядуванні.

Молодіжна рада при виконавчому комітеті Ворохтянської селищної ради є консультативно-дорадчим і представницьким органом з питань молодіжної політики. Основною метою Молодіжної ради є сприяння взаємодії між виконавчими органами місцевого самоврядування та молоддю Ворохтянської громади, а також забезпечення узгодженості дій у вирішенні питань,

що стосуються життя молоді та її участі в усіх сферах суспільства, організації та проведення молодіжних заходів. Основними завданнями Молодіжної ради є розробка рекомендацій і пропозицій для виконавчих органів селищної ради щодо реалізації молодіжної політики в громаді, залучення молоді до вирішення питань місцевого самоврядування і створення системи молодіжного самоврядування в громаді для забезпечення ефективного виконання державної молодіжної політики, активна участь молоді у всіх сферах розвитку громади, співпраця з молоддю в питаннях благоустрою селища та популяризації здорового й безпечного способу життя, поширення волонтерського руху серед молоді, спрямованого на покращення соціального становища та життя молоді в громаді, вивчення, систематичний аналіз і прогнозування соціальних процесів у молодіжному середовищі, визначення й обґрунтування пріоритетних напрямів молодіжної політики, а також зміцнення правових і матеріальних гарантій для молоді, моніторинг діяльності формальних і неформальних громадських молодіжних організацій та об'єднань, а також органів учнівського самоврядування в громаді [22].

У Дзвиняцькій територіальній громаді, для прикладу, активно діє Молодіжна рада на чолі із Яцківим Владиславом [29].

Функціонування політичної системи неможливе також і без громадських організацій, які сприяють демократизації, підвищенню політичної свідомості громадян та активізації їхньої участі у суспільно-політичних процесах. В умовах переходу до демократії вони стають важливими інструментами для забезпечення підзвітності влади, просування реформ і захисту прав громадян.

У Нижньовербізькій територіальній громаді, для прикладу, функціонують такі громадські організації: громадська організація «Крок у майбутнє села Мишин», громадська організація «Добробут Нижньовербізької об'єднаної громади», громадська організація «Асоціація соціально-економічного та культурного розвитку села Великий Ключів» [24].

Оскільки основними напрямками діяльності територіальної громади є забезпечення конституційних прав і свобод громадян, гарантування безпеки та захисту життя і здоров'я людей, їхньої честі та гідності, важливу роль у процесі децентралізації відіграють громадські обговорення, адже саме вони забезпечують важливий зв'язок між місцевою владою та громадянами.

У ст. 13 розділу II Статуту територіальної громади міста Надвірна Івано-Франківської області констатовано: «Члени територіальної громади міста Надвірна мають право проводити громадські слухання, під час яких вони можуть зустрічатися з депутатами Надвірнянської міської ради, Надвірнянським міським головою та іншими посадовими особами місцевого самоврядування для заслуховування їх, обговорення питань та внесення пропозицій щодо місцевих справ, що належать до компетенції місцевого самоврядування» [37].

Залучення громадськості до процесу обговорення питань сприяє розширенню поглядів на різні аспекти управлінських рішень. Це дає змогу враховувати різноманітні погляди й ідеї, що може привести до більш якісних і збалансованих рішень.

Громадські обговорення забезпечують відкритість у процесах прийняття рішень. Це дає змогу мешканцям стежити за діями органів місцевого самоврядування, перевіряти їхню відповідність інтересам громади і сприяє довірі до влади. Громадські обговорення також сприяють формуванню у громадян відчуття відповідальності за розвиток своїх територій. Коли люди бачать, що їхня думка має вагу і впливає на прийняття рішень, вони більше залучаються до громадських справ і стають активнішими в місцевих ініціативах.

Така форма політичної активності, як громадські обговорення, практикується також і в територіальних громадах. Так, для прикладу, саме завдяки громадським обговоренням було перейменовано вулиці в с. Спас та в с. Луги Калуського району Івано-Франківської області [30].

Сучасні гірські громади Карпатського краю перебувають на етапі активної трансформації. Процеси децентралізації сприяли створенню нових адміністративних структур, які поєднують

у собі традиційні та нові форми управління. Однак реформа продовжується і багато питань ще потребують вирішення, як-от завершення адміністративно-територіальної реформи, подальше зміцнення фінансової незалежності громад і забезпечення сталого розвитку віддалених регіонів.

Отже, інституційне оформлення та функціонування громад в Україні, зокрема в гірських населених пунктах Івано-Франківської області, є важливим аспектом політичного розвитку й організації місцевого самоврядування. Процес становлення та розвитку територіальних громад, що розпочався з реалізацією реформи децентралізації, значно змінив структуру управління на місцях, підвищив ефективність місцевого самоврядування й забезпечив більшу автономію для громад. Специфіка політичного розвитку громад проявляється в адаптації нових адміністративних структур і механізмів управління, що дає змогу територіальним громадам краще відповідати на потреби й виклики сучасності. Організація і функціонування громад в Україні передбачає створення та вдосконалення органів місцевого самоврядування, таких як сільські, селищні, міські ради та їхні виконавчі комітети, які забезпечують реалізацію рішень місцевих рад і контроль за їх виконанням. Реформа децентралізації, що стала основою для сучасного інституційного оформлення громад, сприяла підвищенню рівня самостійності місцевих органів влади, що, зі свого боку, дає змогу громадам краще управляти своїми ресурсами та сприяти соціально-економічному розвитку.

Література:

1. Вітаємо на сайті Делятинської територіальної громади! URL: <https://delyatynska-gromada.gov.ua>
2. Голова громади. URL: <https://kosmacka-gromada.gov.ua/golova-gromadi-13-30-45-27-02-2017/>
3. Головна. URL: <https://duba-gromada.gov.ua>
4. Депутати громади. URL: <https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/deputati-gromadi-17-48-02-06-02-2018/>
5. Депутати Косівської міської ради. Персональний склад депутатів Косівської міської ради VIII демократичного скликання. Обрані 25 жовтня 2020 року. Зі змінами, внесеними на підставі рішення сесії Косівської міської ради № 2428-37\2024 від 30 січня 2024 року «Про початок повноважень депутатів Косівської міської ради». URL: <https://kosivmr.gov.ua/stuff/deputies/>
6. Депутати міської ради 8-го скликання. URL: <https://rada-dolyna.gov.ua/deputaty-miskoyi-rady-8-oho-sklykannya>
7. Депутатів сільської ради. URL: <https://mateivetska-gromada.gov.ua/deputati-silskoi-radi-09-49-20-27-03-2017/>
8. Депутатський корпус. URL: https://bolekhiv-rada.gov.ua/city_authorities/city-council/deputies/the-deputy-corps/895-deputatskij-korpus.html
9. Депутатський корпус. URL: <https://kuty-rada.gov.ua/people/deputatskij-korpus>
10. Депутатський корпус. URL: <https://soltvyn.if.ua/deputatsky-korpus/deputaty-korpus/>
11. Депутатський корпус. URL: <https://zelenska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-16-06-14-30-05-2021/>
12. Депутатський склад VIII скликання. URL: <https://vygodska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-10-28-34-07-02-2024/>
13. Депутатські фракції та об'єднання. URL: https://bolekhiv-rada.gov.ua/city_authorities/city-council/deputies/deputies-factions-and-associations/7813-deputatski-frakciyi-ta-obyednannja.html
14. Долинська територіальна громада – склад громади. URL: <https://decentralization.ua/newgromada/3984/composition>
15. Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр#Text>
16. Історична довідка. URL: <https://zelenska-gromada.gov.ua/istorichna-dovidka-15-56-20-30-05-2021/>
17. Картка громади. URL: <https://vygodska-gromada.gov.ua/structure/>
18. Картка громади. URL: <https://vytvytska-gromada.gov.ua/structure/>
19. Керівництво Вигодської селищної ради. URL: <https://vygodska-gromada.gov.ua/kerivnictvo-vygodskoi-selischnoi-radi-10-26-21-07-02-2024/>
20. Ланчинська_селищна_громада. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

21. Матеївецька_сільська_громада. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Матеївецька_сільська_громада.
22. Молодіжна рада Ворохтянської громади при виконавчому комітеті. URL: <https://vorokhtianska-rada.gov.ua/molodizhna-rada/>
23. Паспорт громади. URL: <https://kosmacka-gromada.gov.ua/pasport-gromadi-13-46-32-27-02-2017/>
24. Перелік громадських організацій, що зареєстровані та здійснюють діяльність на території Нижньовербізької ОТГ. URL: <https://nyznoverbizkaotg.dosvit.org.ua/useful-info/gromadski-organizaii>
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-95-п#Text>
26. Постійні комісії. URL: <https://duba-gromada.gov.ua/postijni-komisii-17-06-05-03-02-2020/>
27. Постійні комісії. URL: <https://kuty-rada.gov.ua/people/postijni-komisiyi>
28. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Івано-Франківської області : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 714-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-viznachennya-administrativnih-centriv-ta-zatverdzhennya-teritorij-teritorialnih-gromad-ivano-frankivskoyi-oblasti-714-120620>
29. Протокол засідання від 16.12.2020 URL: <https://web.archive.org/web/20220522050539/https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/protokoli-zasidannya-molodizhnoi-radi-10-11-47-05-07-2021/>
30. Результати громадського обговорення щодо перейменування вулиці Пушкіна в селі Спас Калуського району Івано-Франківської області та перейменування вулиці Першотравнева в селі Луги Калуського району Івано-Франківської області представлені у відповідних звітах. Громадське обговорення. URL: <https://spaska-gromada.gov.ua/gromadske-obgovorennya-13-51-55-08-10-2021/>
31. Селищна рада. URL: <https://verrada.gov.ua/selyshna-rada/>
32. Сільський голова. URL: <https://mateivetska-gromada.gov.ua/golova-silskoi-radi-09-46-02-27-03-2017/>
33. Спаська сільська рада. URL: <https://spaska-gromada.gov.ua/nasha-gromada-14-41-18-18-08-2020/>
34. Список депутатів Витвицької сільської ради VIII скликання 2022 рік. URL: <https://vytyvska-gromada.gov.ua/spisok-deputativ-8-sklikannya-08-33-13-29-12-2020/>.
35. Список депутатів Яремчанської міської ради восьмого скликання обраних 25.10.2020. URL: <https://yaremcha-miskrada.gov.ua/deputaty-10-34-41-11-09-2019/>
36. Список осіб, обраних депутатами Яблунівської селищної ради Косівського району Івано-Франківської області. Депутатський склад. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Frada.info%2Fupload%2Fusers_files%2F04354255%2Ff0fcdbd1100ebb817814aea2c436fb73.docx&wdOrigin=BROWSELINK
37. Статут територіальної громади міста Надвірна Івано-Франківської області. URL: <https://nadrada.gov.ua/statut-terytorialnoyi-gromady-mista-nadvirna-ivano-frankivskoyi-oblasti/>
38. Стратегія розвитку Нижньовербізької об'єднаної територіальної громади на 2018–2026 рр. URL: <https://nyznoverbizkaotg.dosvit.org.ua/storage/staticpages/documents/faccb18b571039b4710a55b20c7128fb.df>
39. Структура громади. URL: <https://pnotg.gov.ua/cc-structure>
40. Фракції. URL: https://nadrada.golos.net.ua/?p=diyalnist_deputativ&sp=frgr
41. Щиро вітаємо на офіційному сайті Дзвиняцької територіальної громади! URL: <https://web.archive.org/web/20220530214334/https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/>

Reference:

1. Vitaemo na сайті Deliatynskoi terytorialnoi hromady! [Delyatyn Territorial Community (n.d.)]. Retrieved from URL: <https://delyatynska-gromada.gov.ua>
2. Holova hromady (2017). [Head of the Community]. Retrieved from <https://kosmacka-gromada.gov.ua/golova-gromadi-13-30-45-27-02-2017/>
3. Holovna (n.d.). [Main]. Retrieved from <https://duba-gromada.gov.ua>
4. Deputaty hromady (2018). [Community Deputies]. Retrieved from <https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/deputati-gromadi-17-48-02-06-02-2018/>
5. Deputaty Kosivskoi mistskoi rady. Personalnyi sklad deputativ Kosivskoi mistskoi rady VIII demokratychnoho sklykannia Obraani 25 zhovtnia 2020 roku Zi zminamy, vnesenymy na pidstavi rishennia sesii Kosivskoi mistskoi rady № 2428-37\2024 vid 30 sichnia 2024 roku “Pro pochatok povnovazhen

deputativ Kosivskoi mistskoi rady” [Kosiv City Council. (Personal composition of the Kosiv City Council deputies of the VIII convocation]. Retrieved from <https://kosivmr.gov.ua/stuff/deputies/>

6. Deputaty mistskoi rady 8-ho sklykannia (n.d.). [Deputies of the City Council of the 8th Convocation]. Retrieved from <https://rada-dolyna.gov.ua/deputaty-miskoyi-rady-8-oho-sklykannya>

7. Deputaty silskoi rady (2017). [Deputies of the Village Council]. Retrieved from <https://mateivetska-gromada.gov.ua/deputati-silskoi-radi-09-49-20-27-03-2017/>

8. Deputatskyi korpus (n.d.). [Deputy Corps]. Retrieved from https://bolekhiv-rada.gov.ua/city_authorities/city-council/deputies/the-deputy-corps/895-deputatskij-korpus.html

9. Deputatskyi korpus (n.d.). [Deputy Corps]. Retrieved from <https://kuty-rada.gov.ua/people/deputatskij-korpus>

10. Deputatskyi korpus (n.d.). [Deputy Corps]. Retrieved from <https://solotvyn.if.ua/deputatsky-korpus/deputaty-korpus/>

11. Deputatskyi korpus (2021). [Deputy Corps]. Retrieved from <https://zelenska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-16-06-14-30-05-2021/>. 12. Deputatskyi sklad VIII sklykannia (2024). [Deputy Composition of the VIII Convocation]. Retrieved from <https://vygodska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-10-28-34-07-02-2024/>

13. Deputatski fraktsii ta obiednannia (n.d.). [Deputy Factions and Associations]. Retrieved from https://bolekhiv-rada.gov.ua/city_authorities/city-council/deputies/deputies-factions-and-associations/7813-deputatski-frakciyi-ta-obyednannja.html

14. Dolynska terytorialna hromada – sklad hromady (n.d.). [Dolyna Territorial Community – Community Composition]. Retrieved from <https://decentralization.ua/newgromada/3984/composition>

15. Zakon Ukrainy “Pro status hirskykh naseleennykh punktiv v Ukraini” (n.d.). [Law of Ukraine on the Status of Mountain Settlements in Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-вр#Text>

16. Istorychna dovidka (2021). [Historical Reference]. Retrieved from <https://zelenska-gromada.gov.ua/istorichna-dovidka-15-56-20-30-05-2021/>

17. Kartka hromady (n.d.). [Community Card]. Retrieved from <https://vygodska-gromada.gov.ua/structure/>

18. Kartka hromady (n.d.). [Community Card]. Retrieved from <https://vytvytska-gromada.gov.ua/structure/>

19. Kerivnytstvo Vihodskoï selyshchnoi rady (2024). [Leadership of the Vygodska Settlement Council]. Retrieved from <https://vygodska-gromada.gov.ua/kerivnictvo-vigodskoi-selischnoi-radi-10-26-21-07-02-2024/>

20. Lanchynska_selyshchna_hromada (n.d.). [Lanchyn Settlement Community]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

21. Mateivetska_silka_hromada (n.d.). [Mateyevets Village Community]. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Матеївецька_сільська_громада

22. Molodizhna rada Vorokhtianskoi hromady pry vykonavchomu komiteti (n.d.). [Youth Council of Vorokhta Community at the Executive Committee]. Retrieved from <https://vorokhtianska-rada.gov.ua/molodizhna-rada/>

23. Pasport hromady (2017). [Community Passport]. Retrieved from <https://kosmacka-gromada.gov.ua/pasport-gromadi-13-46-32-27-02-2017/>

24. Perelik hromadskykh orhanizatsii, shcho zareiestrovani ta zdiisniuiut diialnist na terytorii Nyzhnioverbizkoi OTG (n.d.). [List of Public Organizations Registered and Operating in the Territory of Nyzhnioverbizka OTG]. Retrieved from <https://nyznoverbizkaotg.dosvit.org.ua/useful-info/gromadski-organizaii>

25. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 kvitnia 2021 r. “Pro perelik naseleennykh punktiv, iakym nadaetsia status hirskykh” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 14, 2021, “On the List of Settlements Granted Mountain Status”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-95-п#Text>

26. Postijni komisii (2020). [Standing Committees]. Retrieved from <https://duba-gromada.gov.ua/postijni-komisii-17-06-05-03-02-2020/>

27. Postijni komisii (n.d.). [Standing Committees]. Retrieved from <https://kuty-rada.gov.ua/people/postijni-komisiyi>

28. Pro vyznachennia administratyvnykh tsentriv ta zatverdzhennia terytorii terytorialnykh hromad Ivano-Frankivskoi oblasti Kabinet Ministriv Ukrainy. Rozporiadzhennia vid 12 chervnia 2020 r. № 714-p [On Determining Administrative Centers and Approving the Territories of Territorial Communities in Ivano-Frankivsk Oblast. (2020, June 12). Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vyznachennya-administrativnih-centriv-ta-zatverdzhennya-teritorij-teritorialnih-gromad-ivano-frankivskoyi-oblasti-714-120620>

29. Protokol zasidannia vid 16.12.2020 roku (2020). [Protocol of the Meeting on December 16, 2020]. Retrieved from <https://web.archive.org/web/20220522050539/https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/protokoli-zasidannya-molodizhnoi-radi-10-11-47-05-07-2021/>
30. Rezultaty hromadskoho obhovorennia shchodo pereimenuvannia vulytsi Pushkina v sieli Spas Kalushkoho raionu Ivano-Frankivskoi oblasti ta pereimenuvannia vulytsi Pershotravneva v sieli Luhy Kalushkoho raionu Ivano-Frankivskoi oblasti predstavleni u vidpovidnykh zvitakh. Hromadske obhovorennia (2021). [Results of Public Discussion on Renaming Pushkin Street in Spas Village, Kalush District, Ivano-Frankivsk Oblast, and Renaming Pershotravneva Street in Luhy Village, Kalush District, Ivano-Frankivsk Oblast Presented in the Relevant Reports]. Retrieved from <https://spaska-gromada.gov.ua/gromadske-obgovorennya-13-51-55-08-10-2021/>
31. Selyshchna rada (n.d.). [Settlement Council]. Retrieved from <https://verrada.gov.ua/selyshna-rada/>
32. Silskii holova (2017). [Village Head]. Retrieved from <https://mateivetska-gromada.gov.ua/golova-silskoi-radi-09-46-02-27-03-2017/>
33. Spaska silska rada (2020). [Spas Village Council]. Retrieved from URL: <https://spaska-gromada.gov.ua/nasha-gromada-14-41-18-18-08-2020/>
34. Spysok deputativ Vytvytskoi silskoi rady VIII sklykannia 2022 rik (2022). [List of Deputies of the Vytvytska Village Council VIII Convocation 2022]. Retrieved from <https://vytvytska-gromada.gov.ua/spisok-deputativ-8-sklikannya-08-33-13-29-12-2020/>
35. Spysok deputativ Yaremchanskoi miskoi rady vosmoho sklykannia obranykh 25.10.2020 (2020). [List of Deputies of the Yaremche City Council VIII Convocation Elected on October 25, 2020]. Retrieved from <https://yaremcha-miskrada.gov.ua/deputaty-10-34-41-11-09-2019/>
36. Spysok osib, obrakhenykh deputatamy Yablunivskoi selyshchnoi rady Kosivskoho raionu Ivano-Frankivskoi oblasti. Deputatskyi sklad (2019). [List of persons elected as deputies of the Yabluniv settlement council of the Kosiv district of the Ivano-Frankivsk region. Deputies]. Retrieved from https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Frada.info%2Fupload%2Fusers_files%2F04354255%2Ff0fcdbd1100ebb817814aea2c436fb73.docx&wdOrigin=BROWSELINK
37. Statut terytorialnoi hromady mista Nadvirna Ivano-Frankivskoi oblasti (n.d.). [Statute of the Territorial Community of the City of Nadvirna, Ivano-Frankivsk Oblast]. Retrieved from <https://nadrada.gov.ua/statut-terytorialnoyi-gromady-mista-nadvirna-ivano-frankivskoyi-oblasti/>
38. Strategiya rozvytku Nyzhnioverbizkoyi ob'iednanoi terytorialnoi hromady na 2018–2026 (n.d.). [Development Strategy of Nyzhnioverbizka United Territorial Community for 2018–2026]. Retrieved from <https://nyznoverbizkaotg.dosvit.org.ua/storage/staticpages/documents/faccb18b571039b4710a55b20c7128fb.df>
39. Struktura hromady (n.d.). [Community Structure]. Retrieved from <https://pnotg.gov.ua/cc-structure>
40. Fraktsiyi (n.d.) [Factions]. Retrieved from https://nadrada.golos.net.ua/?p=diyalnist_deputativ&sp=frgr
41. Shchiro vitayemo na ofitsynomu saiti Dzvynyatskoyi terytorialnoyi hromady! (n.d.). [Welcome to the Official Website of Dzvynyatska Territorial Community!]. Retrieved from <https://web.archive.org/web/20220530214334/https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/>

Ivasiuk Ivan. Organization and formation of territorial communities in the mountainous settlements of the Ivano-Frankivsk Region

The article is devoted to the study of the processes of organization and formation of territorial communities in the mountainous settlements of the Ivano-Frankivsk region. Given the specific geographical, socio-economic, and cultural conditions of the region, the formation of territorial communities in mountainous areas has its own peculiarities, requiring a specialized approach to governance. The paper examines the stages of community creation, their administrative structure, and functioning mechanisms in the context of decentralization and the reform of local self-government in Ukraine. In addition to these aspects, the article explores the role of party representation in local councils, which plays a crucial role in shaping political culture and influencing the dynamics of decision-making at the community level. This representation impacts how local interests are articulated and addressed within the political framework of the community. The paper further investigates the involvement of youth councils, highlighting their growing significance in the governance process. The participation of youth councils in community life is also emphasized, as they bring fresh perspectives and

are instrumental in promoting youth policy development, thereby contributing to the long-term sustainability of the community's governance structures. Furthermore, the role of public discussions is critically analyzed, with an emphasis on their importance in fostering a participatory governance model. These discussions are essential for ensuring transparency and accountability in decision-making processes. They provide a platform for residents to express their opinions and concerns, thereby ensuring that the governance of the community reflects the collective will of its members. The study also considers the challenges associated with integrating diverse viewpoints in public discussions and the strategies employed to overcome these challenges.

Key words: *territorial communities, mountainous settlements, Ivano-Frankivsk region, local self-government, decentralization.*

Відомості про автора:

Іван Івасюк – здобувач наукового ступеня доктора філософії кафедри політичних інститутів та процесів, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.